

Линукс курс 2022/2023

Упознавање са Линукс кернелом и превођење кернела

Циљ

Научити како да се преузме изворни код кернела и да се примене закрпе. Упознавање са изворним кодом. Упознавање са конфигурисањем и превођењем кернела. Покретање кернела ће бити омогућено на Raspberry Pi платформи. На њему ће бити покренут минималистички кернел.

Исход

Након ове вежбе ћете моћи да:

- Преузмете изворни код са званичне локације
- Примените закрпе за кернел
- Истражите изворни код, прегледате датотеке, претражите заглавља или друге информације
- Конфигуришете, преведете и покренете кернел на Raspberry Pi платформи

ПРЕУЗМИТЕ ИЗВОРНИ КОД

Позиционирајте се у директоријум `~/linux-kernel-labs/src`.

Са `github` репозиторијума преузмите код помоћу одговарајуће `git` команде:

```
git clone -b rpi-5.10.y --single-branch https://github.com/raspberrypi/linux
```

Позиционирајте се у директоријум `~/linux-kernel-labs/src/linux` и затим направите нову грану `lab04` од комита `8e1110a580887f4b82303b9354c25d7e2ff5860e` и позиционирајте се у исту:

```
git checkout -b lab04 8e1110a580887f4b82303b9354c25d7e2ff5860e
```


Линукс курс 2022/2023

За каснији рад (комитовање измена) на GIT-у, конфигуришите своје податке:

```
git config --global user.email "ime.prezime@mail"
```

```
git config --global user.name "Ime Prezime"
```

ПРИМЕНИТЕ ЗАКРПЕ

Инсталирајте `patch` команду или преко графичке спреге или преко командне линије користећи команду:

```
sudo apt-get install patch
```

На преузети код примените закрпу:

```
~/linux-kernel-labs/modules/data/LinuksCourse.patch
```

Прегледајте закрпу са `vi` или `gvim` да разумете информације које се преносе у таквој датотеци. Како су описане додате или уклоњене датотеке?

УПОЗНАЈТЕ СЕ СА КОДОМ

Као корисник кернела Линукса, често ћете морати да нађете која датотека имплементира дату функцију. Стога, корисно је упознати се са изворним кодом кернела прегледањем датотека.

1. Пронађите слику Линукс логоа у изворном коду (формат слике је `ppm`).
2. Пронађите ко одржава 3C505 мрежни драјвер.
3. Пронађите декларацију `platform_device_register()` функције.

Поред ручне претраге кода постоје и алати који нам у томе помажу. Испробајте претрагу помоћу LXR (Linux Cross Reference) на адреси <http://lxr.free-electrons.com> и изаберите верзију Линукса најближу оној коју користите.

Такође, користан алат у ситуацијама када приступ интернету није омогућен је `cscope`. Коришћењем `cscope` алата и LXR пронађите претходно ручно

Линукс курс 2022/2023

пронађене датотеке и информације и учите предност коришћења алата за индексирање. Да би се извршило индексирање целог Линукс кода са `cscope` алатом потребно је покренути команду `cscope -Rk`. Додатне информације о коришћењу овог алата пронаћи покретањем команде `cscope --help`. Уколико је потребно претходно инсталирајте `cscope` са командом `sudo apt-get install cscope`.

ИНСТАЛАЦИЈА АЛАТА ЗА ПРЕВОЂЕЊЕ

Пре него што пређемо на конфигурисање и превођење Линукс језгра потребно је инсталирати скуп алата за превођење. За превођење Линукса за RPI плочу користићемо `gcc-arm-linux-gnueabi` преводилац. Инсталирајте поменути преводилац са командом:

```
sudo apt-get install gcc-arm-linux-gnueabi
```

КОНФИГУРАЦИЈА КЕРНЕЛА

Пошто кернел преводимо за RPI плочу која подржава ARM скуп инструкција, а само превођење се обавља на x86 архитектури, најпре је потребно подесити одговарајуће окружење за превођење. Минимално што је потребно да се уради је да се подесе циљна архитектура и префикс алата за превођење који ће се користити. Ово се може урадити на више начина од којих сваки има своје предности и мане.

1. Први начин је директна промена вредности `ARCH` и `CROSS_COMPILE` варијабли у `Makefile` датотеци. Овај приступ је погодан уколико кернел увек преводимо за исту архитектуру и са истим преводиоцем. Ипак, како то није чест случај, овај начин подешавања окружења за превођење се не препоручује.
2. Други начин, који је и најчешћи је подешавање варијабли окружења `ARCH` и `CROSS_COMPILE` помоћу команде `export`. Уколико желимо да подесимо окружење за превођење за RPI плочу на овај начин потребно је да извршимо следеће команде:

```
export ARCH=arm
```

```
export CROSS_COMPILE=arm-linux-gnueabihf-
```

Мана овог приступа је у томе што су подешене варијабле видљиве само у терминалу у ком су извршене претходно наведене команде. Овај проблем би се могао решити подешавањем варијабли у `~/.bashrc` скрипти која се аутоматски извршава при покретању терминала.

3. Трећи начин подешавања окружења за превођење је да се вредности варијабли `ARCH` и `CROSS_COMPILE` проследи при сваком позиву `make` команде, на пример:

```
make ARCH=arm CROSS_COMPILE=arm-linux-gnueabihf- -j4
```

При коришћењу овог приступа постоји велика шанса да се у неком од позива `make` команде изоставе потребне варијабле што резултује грешком у превођењу.

Након што сте подесили окружење за превођење за RPI плочу можете да приступите конфигурацији језгра.

Позиционирајте се у преузети и `patch`-овани језгро директоријум (`~/linux-kernel-labs/src/linux`). Примените подразумевану конфигурацију која је додата у изворни код језгра применом `make` команде. Искористите у те сврхе наредну команду која ће бити објашњена на наредним предавањима и вежбама:

```
make bcm2709_linux_course_defconfig
```

Можда ће вам бити потребно да инсталирате додатне пакете, попут `flex`, `bison`, `libssl-dev`, `qtbase5-dev` који садржи `Qt` развојне датотеке, као и `g++` пакет који представља `C++` преводилац.

Покрените команду `make xconfig` да покренете спрегу за конфигурацију језгра. У покренутој спрези за конфигурацију, укључите `Options --- Show Name` опцију. Ово је понекад корисно, када је име параметра експлицитније од описа или када пратимо нека упутства која су нам задата са именима параметара.

Такође, пробајте и опције `Options --- Show All Options` и `Options -- Show Debug Info`. Ове опције ће вам дозволити да видите све параметре који се иначе не би приказали, јер зависе од вредности других параметара. Тако

Линукс курс 2022/2023

што кликнете на опис неког од тих параметара, видећете његове предуслове за укључивање и разумећете зашто није могуће да се одаберу.

Конфигуришите мали кернел за RPI плочу тако што ћете:

- укључити Broadcom SoC support (ARCH_BCM), а затим и Broadcom BCM2835 family (ARCH_BCM2835)
- укључити подршку за MMC
- укључити подршку за Ext4 и VFAT системе датотека (обратите пажњу на зависности конфигурационих опција, у опису Depends on)
- укључити подршку за elf binaries (BINFMT_ELF)
- укључити подршку за NEON у кернел моду (KERNEL_MODE_NEON)
- укључити подршку за MMC DMA за BCM2835 Arasan контролер (MMC_BCM2835_DMA)
- укључити подршку за SDHCI за MMC
- укључити подршку за SDHOST за BCM2835
- укључити подршку за mailbox за BCM2835 (BCM2835_MBOX)
- укључити подршку за драјвер firmware за RPI (RASPBERYPYPI_FIRMWARE)
- укључити подршку за конзолу на AMBA серијском порту (SERIAL_AMBA_PL011_CONSOLE)
- поставити LOCALVERSION на вашу верзију - специфицирајте суфикс верзије (тако ћете моћи да разликујете свој кернел командом `uname -r` или `cat /proc/version`, кад покренете систем).

Одвојите време да прегледате нове одлике које укључујете!

Такође, можете пробати `make menuconfig`. Иако није графичка спрега, неки људи преферирају овај начин конфигурације. Пошто је `menuconfig` спрега базирана на `Ncurses` biblioteci, мораћете да инсталирате `libncurses-dev` пакет да бисте је користили.

ПРЕВЕДИТЕ КЕРНЕЛ

Потребно је само да покренете:

```
make -j4
```

Добијени кернел је потребно покренути на RPI плочи. Датотеке које су добијене превођењем (`zImage` и `bcm2709-rpi-2-b.dtb`) је потребно копирати да би их RPI преузимао преко мреже у процесу покретања.

Обзиром да у кернел није укључена подршка за NFS, U-Boot треба подесити тако да се `rfs` преузима са картице. Покрените из U-Boot-а нови кернел тако што ћете привремено (без позива `saveenv`) променити променљиву `bootargs`, а потом покренути кернел:

```
setenv bootargs root=/dev/mmcblk0p2 rootwait console=tty1  
console=ttyAMA0,115200
```

```
boot
```

САЧУВАЈТЕ СВЕ ИЗМЕНЕ

Да бисте потврдили и сачували све измене, најбоље је да их додате, а потом и локално комитујете на GIT, док сте позиционирани у неки од директоријума репозиторијума који је мењан, нпр. `~/linux-kernel-labs/src/linux`:

```
git add -A
```

```
git commit -as -m "lab04 done"
```

Да би измене постале видљиве и у репозиторијуму на серверу, потребно би још било урадити нпр. `git push`, али то у овом случају није неопходно нити имамо неопходна права за то.